उभयोर्लोकयोस्तात हिंसावर्ज्यः सनातनः । योगारम्भं कर्म्मसाध्यं ब्रह्मचर्य्यं सनातनं । ११६७५
प्रभवं सर्व्वभूतानां यो विन्दति स वेदवित् स सिद्धः प्रोच्यते लोके सिद्धिरेव न संशयः ।
निर्म्मुक्तैः सर्व्वकर्म्मभ्यो मुनिभिर्व्वेदपारगैः । वैष्णवं यज्ञमित्येवं ब्रुवते वेदपारगाः ।
ब्राह्मणा नियमश्रान्ताः कृत्योपनिषदे पदे ।
॥ जनमेजय उवाच ॥ चेतसस्त्वपलम्भो हि मनोग्राह्यस्य कामतः । कारणं श्रोतुमिच्छामि यथातत्त्वं महामुने ।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ न ह्यस्य कारणं किञ्चिद्बाह्यं भवति भारत । अन्तर्गतं कारणन्तु शारीरं मानसं नृप । ११६८०
येन वेद्यं विदुर्मर्त्या ब्राह्मणाः संशितव्रताः । अवेद्यमपि वेद्यञ्च शक्यं वेत्तुं न कर्म्मणा ।
ब्राह्मणेन विनीतेन सदा ब्रह्मनिषेविणा । सदा विदिततत्त्वेन सिद्धिहेतोर्म्महीपते ।
सदा चैव शुचिर्भूत्वा नियतो ब्रह्मकर्म्मणा । उपतिष्ठेच्च स गुरुं बद्धाञ्जलिपुटो द्विजः ।
सायम्प्रातश्च तत्त्वज्ञो मोक्षकर्म्माणि कारयेत् । विनीतो ब्रह्मभावेन समाहितमतिर्मुनिः ।
सम्प्रपद्येत मनसा वैष्णवं पदमुत्तमं । ध्यायन्नेव प्रसीदेत समाहितमतिर्द्विजः । ११६८५
गच्छेत परमं ब्रह्म निर्व्विकारेण चेतसा । अपुनर्भावतत्त्वज्ञो निर्म्ममो भावबन्धनात् ।
तदेवाक्षरमित्याहुर्यत्तद्ब्रह्म सनातनं । न हि तत् कर्म्मयोगेन विद्यायोगेन दर्शितं ।
ब्राह्मणानां विनीतानां वैष्णवे पदसञ्चये । सर्व्वत्र व्यतिरिक्तानां कालयोगविगर्हिणां ।
अपुनर्भाविनां लोकाः कर्म्मयोगे प्रतिष्ठिताः । अनादानेन मनसा राजन् कर्म्मणि कर्म्मणि ।
आदानाद्बध्यते जन्तुरनादानात् प्रमुच्यते । ब्राह्मणेभ्यः क्रियाप्राप्तिर्जन्तोः पूर्व्वाज्जनाधिप । ११६९०
मुक्तश्चेन्द्रियबन्धेन प्राप्तश्च परमं पदं । न भूयः पुनरायाति मानुषं देहविग्रहं ।
इति श्रीमहाभारते खिलेषु हरिवंशे भविष्यपर्व्वणि पौष्करे सप्ताधिकद्विशतोऽध्यायः ॥ २०७ ॥
॥ जनमेजय उवाच ॥ उपसर्गञ्च योगञ्च ध्यातव्यञ्चैव यत् पदं । सिद्धिं सिद्धिगुणांश्चैव श्रोतुमिच्छामि तत्त्वतः ।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ शृणु विस्तरतः सर्व्वं यथा पृच्छसि मेधया । उपपन्नेन मनसा ब्रह्मादीनामनेकधा ।
पञ्चेन्द्रियगुणांस्त्यक्त्वा पश्यतो ब्रह्मणो नृप । योगयुक्तेन मनसा पञ्चेन्द्रियनिवासिनः ।
ब्रह्मणश्चिन्तयानस्य ब्रह्मयज्ञं सनातनं । बहुरूपमनैश्वर्य्यात् प्रवक्ष्यामि निबोध तत् । ११६९५
पञ्चेन्द्रियस्य ग्रामस्य नवद्वारस्य भारत । कामक्रोधस्य मोहस्य संनिरुद्धस्य मेधया ।
तेजसा मूर्द्ध्नि चाधाय धूमो दोधूयते महान् । नीललोहितवर्णाभैः पीतैः श्वेतैश्च धातुभिः ।
मञ्जिष्ठारागवर्णाभैः कपोतसदृशैस्तथा । शुद्धवैदूर्य्यवर्णाभैः पद्मरागसमप्रभैः ।
स्फाटिकैर्म्मणिवर्णाभैर्नागेन्द्रसदृशैस्तथा । इन्द्रगोपकवर्णाभैश्चन्द्रांशुसलिलप्रभैः ।
बहुवर्णैः स धूमौघैरिन्द्रायुधसमप्रभैः । सम्पतद्भिश्च युगपन्मेघैरिव समागमे । ११७००
निरुध्यत इवाकाशं पल्वलद्भिरिवाद्रिभिः । ते धूमवर्णाः संघाता घनाः सलिलधारिणः ।
निर्व्वमुश्चैव तोयौघान् विविशुर्व्वसुधातलं । मूर्द्ध्नि चैव महानग्निर्मानसो धूयते प्रभुः ।
युक्तः परमयोगेण शतशोऽर्चिर्भिरावृतः । तस्याग्नेर्विस्फुलिङ्गानां सहस्राणि शतानि च ।